

Інформаційно-аналітичні матеріали до проведення консультацій з громадськістю – громадських слухань на тему: «Стан впровадження стимулюючого тарифоутворення для енергорозподільчих компаній»

Впровадження стимулюючого регулювання для суб'єктів природних монополій у сфері електроенергетики передбачено наступними стратегічними документами:

- Директивою ЄС 2009/72/ЄС (від 13 липня 2009 року, пункт f статті 36 та ч. 8 ст.37);
- Коаліційною угодою депутатських фракцій Верховної Ради України VIII скликання (пункт 5.2 глави 5 розділу XII, <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0001001-15>) – запровадження стимулюючого регулювання визначено одним із пріоритетів державної політики регулювання;
- Законом України «Про природні монополії» – нормами закону передбачена можливість визначення та врахування в тарифах регуляторної бази активів і включення до тарифів амортизації та доходу на інвестований капітал, але виключно за умови переходу до стимулюючого регулювання (розділ II та III), <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1682-14/print1452679408435013>;
- Законом України «Про ринок електричної енергії» – відповідно до статті 7 методики (порядки) встановлення (формування) тарифів на послуги з передачі електричної енергії та на послуги з розподілу електричної енергії мають забезпечувати справедливі норми прибутку на інвестований капітал, а також короткострокові та довгострокові стимули до підвищення ефективності <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2019-19>;
- Планом пріоритетних дій уряду на 2016 рік (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.05.2016 № 418-р) – згідно з розділом 2 необхідно розробити системи тарифоутворення на основі довгострокового регулювання тарифів, <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/184-2016-%D1%80>;
- Планом заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» – пунктом 262 передбачено перехід до стимулюючого тарифоутворення, <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/213-2015-%D1%80>.

Таким чином, Комісія протягом 2015-2017 років за участі громадськості, міжнародних організацій, урядових органів розробила нормативну базу з питання впровадження стимулюючого регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

На сьогодні прийнято вичерпну нормативну базу, яка дозволяє впровадити стимулююче регулювання у сфері розподілу та передачі електричної енергії.

Комісія виступила ініціатором обов'язкового проведення відкритих обговорень (відкритих слухань) із залученням місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування при розгляді питань встановлення тарифів для певних природних монополістів з урахуванням стимулюючого регулювання (відповідно до

Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень НКРЕКП, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.06.2017 № 866).

Нормативна база, розроблена НКРЕКП для переходу на стимулююче регулювання у сфері розподілу електричної енергії (затверджено Постановами НКРЕ, НКРЕКП):

1. «Про затвердження Порядку визначення необхідного доходу від здійснення діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами у разі застосування стимулюючого регулювання», від 26.07.2013 № 1032 (із змінами).

2. «Про затвердження Порядку визначення регуляторної бази активів суб'єктів природних монополій у сфері електроенергетики», від 11.07.2013 № 899 (із змінами).

3. «Про затвердження Порядку розрахунку роздрібних тарифів на електричну енергію, тарифів на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, тарифів на постачання електричної енергії за регульованим тарифом у разі застосування стимулюючого регулювання», від 11.07.2013 № 900 (із змінами).

4. «Про затвердження Процедури встановлення тарифів для ліцензіатів з постачання електричної енергії за регульованим тарифом та/або з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами у разі застосування стимулюючого регулювання», від 26.07.2013 № 1030 (із змінами).

5. «Про встановлення параметрів регулювання, що мають довгостроковий строк дії, для цілей стимулюючого регулювання», від 23.07.2013 № 1009 (із змінами).

6. «Про застосування стимулюючого регулювання у сфері передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами», від 26.07.2013 № 1029 (із змінами).

7. «Про затвердження Порядку визначення необхідного доходу від здійснення діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом у разі застосування стимулюючого регулювання», від 19.07.2013 № 898 (із змінами).

8. «Про затвердження Порядку розподілу активів, витрат та доходів між видами діяльності ліцензіатів з постачання електричної енергії за регульованим тарифом та/або з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами», від 26.07.2013 № 1031 (із змінами).

Варто зазначити, що постанову НКРЕКП від 27.07.2017 № 972 «Про внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, від 23 липня 2013 року № 1009», відповідно до якої регуляторна норма доходу на регуляторну базу активів встановлена на рівні 12,5 % на сьогодні не опубліковано в газеті "Урядовий кур'єр" і тому вона не набрала чинності.

Основні параметри з впровадження стимулюючого регулювання у сфері розподілу електричної енергії

№ п/п	Назва заходу	Розподіл електричної енергії
1	Оцінка активів	Оцінка здійснюється відповідно до Методики оцінки активів, затвердженої Наказом ФДМУ № 293
2	Регуляторний період	Перший регуляторний період - 3 роки, наступні регуляторні періоди - по 5 років кожний
3	Показники ефективності, у т.ч.:	
3.1	<i>по операційних витратах</i>	1. Загальний показник ефективності - 1% (з другого року першого регуляторного періоду) 2. Індивідуальний показник ефективності - 0 %; (на перший регуляторний період, надалі встановлюватися за результатами бенчмаркінгу)
3.2	<i>інші показники ефективності</i>	1. Цільові показники SAIDI (мають бути досягнуті у 8 році регулювання): - 150 хвилин для міста; - 300 хвилин для села. 2. Показник ефективності технологічних витрат електричної енергії в мережах (з 1-го року 1-го регуляторного періоду): - для 1-го класу - 1% - для 2-го класу - 3,5%
4	Норма доходності	12,5% на «стару» та «нову» регуляторну базу активів
5	Штрафні санкції	До 5 % від доходу за недотримання цільових показників якості
6	Реінвестиції	50% від прибутку на «стару» регуляторну базу активів
7	Амортизація активів, створених до стимулюючого регулювання	30 років

Підтримка міжнародних організацій

Умови переходу суб'єктів природних монополій на стимулююче регулювання розроблені спільно з Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та з урахуванням рекомендацій Ради європейських органів регулювання енергетики (CEER):

- звіт 6th BENCHMARKING REPORT ON THE QUALITY OF ELECTRICITY AND GAS SUPPLY 2016;

- звіти REPORT ON INVESTMENT CONDITIONS (від 24.01.2017 та від 14.03.2016).

Варто зазначити, що в процесі розробки нормативної бази з питання впровадження стимулюючого тарифоутворення НКРЕКП були також використані рекомендації:

- міжнародної консалтингової компанії IHS ENERGY (звіт від 16.10.2016);

- USAID під час розробки нормативної бази щодо впровадження стимулюючого регулювання у сферах централізованого водопостачання та водовідведення і централізованого тепlopостачання (в рамках проекту USAID «Муніципальна енергетична реформа»);
- консультантів в рамках проекту Twinning «Підтримка «Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг в процесі реформування ринку електроенергії».

Також, плани НКРЕКП щодо запровадження стимулюючого регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг позитивно сприйняті та підтримані зокрема листом USAID від 05.07.2017 та листом словацького регулятора RONI від 19.07.2017 № 30499/2017.

Таким чином, НКРЕКП створила єдине регуляторне поле для регулювання суб'єктів природних монополій із застосуванням стимулюючого регулювання, яке застосовується в усіх країнах ЄС та більшості країн світу, що стимулюватиме суб'єктів природних монополій до підвищення енергоефективності, забезпечує створення умов для залучення інвестицій з метою сталого функціонування та розвитку, сприяє підвищенню надійності та якості послуг споживачам.

Таким чином, стимулююче тарифоутворення є сучасним способом регулювання, який підвищить якість послуг з електропостачання для українців.